

Маловідомі факти й історії з життя Т.Г.Шевченка

Художник Сошенко, відомий тим, що перший помітив мистецький хист молодого кріпака Шевченка, а згодом став його добрим приятелем, любив пізніше розповідати про те, що перешкоджало Тарасові Григоровичу швидко набути слави художника:

- Прийдеш, бувало, до нього: стоїть на пюпітрі розпочата ним картина в такому ж стані, як і тиждень тому, а він скоренько заховає у шухлядку папір із своїми віршами.

"Що це ти, Тарасе, робиш? Усе свої вірші складаєш замість того, щоб кінчати картину. Коли взявся учитись малювати, то й працею постійно, а не уривками".

"Та що ж робити, коли світла мало у вашому Петербурзі: поки розведеш на палітрі фарби та розпочнеш малювати, вже й темно, пора й пензлі мити!"

Отак, бувало, відбріхується. А якби менше писав свої "Катерини" та "Наймички", добрий би з нього маляр був.

1843 року Шевченко покохав Феодосію (Тодосю), дочку попа Григорія Кошиця, в якого колись наймитував. Дівчина відповіла на почуття поета, вони вже збиралися побратися. Але батьки Феодосії були проти шлюбу і намагалися всякими хитрощами їх розлучити. Вони намагалися зробити їх хрещеними батьками, але ця спроба не вдалася. Врешті, батьки просто відмовили у благословенні молодим і поет відступився. Сама ж Тодося кохання не відцуралася, вона відмовилася виходити заміж, а незабаром збожеволіла з туги і померла 1844 року.

Коли Шевченко став у Петербурзі модним портретистом і почав заробляти добрі гроші, у нього з'явився потяг до "бонтону" і модного одягу (як віддяка за нужденне дитинство і юність). Він відвідував гарні ресторани, носив вишуканий одяг, а з особливим задоволенням описує в щоденнику придбання гумового плаща-макінтоша, які тільки-но з'явилися у Петербурзі. Плащ коштував 100 карбованців - сума на той час досить велика (у археологічній комісії Тарас Григорович працював за 150 на рік). Навіть під час заслання Шевченко не втратив смаку до життя - один із записів "Журналу" присвячений добрим пензлям, присланим товаришем, і гаванським сигарам, що були подарунком.

У 1845 році Шевченко продав свої твори видавцю за 1500 карбованців – фантастична на той час сума (для порівняння – в 1843 він працював у археологічній комісії за 150 крб. на рік, а самого Шевченка викупили з кріпацтва за 2500 і такої суми не було ні в кого з друзів, довелося влаштувати лотерею. А власне творів було не так багато: "Кобзар" 1840 містив 8 віршів, додалися поема "Гайдамаки" та кілька поезій.

Коли Шевченка заарештували, на ньому був фрак, а він сам був чисто виголений і мав вигляд, ніби збирається на свято. При арешті був присутній київський губернатор Фундуклей, який особисто знав Шевченка.

- Куди це ви, Тарасе Григоровичу, зібралися? - запитав він.
- Я поспішав до Костомарова на весілля боярином, - відповів Шевченко. - а поки в Броварах перепрягли коней, то причепурився.
- Еге! - відказав Фундуклей, - так куди судженого, туди й боярина.

Під час слідства у справі Кирило-Мефодіївського товариства Шевченко був спокійний і бадьорий. Йому співчували багато офіцерів і простих жандармів, і якось один із них мовив до нього перед допитом:

- От виправдаєтесь, Тарасе Григоровичу, і отоді залунає ваша муза!
- Та який чорт нас сюди заніс, коли не оця бісова муза! - відповів поет.

Коли Шевченка переводили в Новопетровськ, в дорозі він опирався на вербову палицю. Пізніше встромив її в землю на солдатському городі і з неї виростало перше дерево у Новопетровську. Пізніше він з ініціативи коменданта форту Ускова вибрав місце для саду і зробив його план, і восени 1853 року його засадили. У 1857 році форт Новопетровський перетворено на місто Олександрівське. Сад став міським і звався весь час садом Шевченка.

Повернувшись із заслання, Шевченко почав розшукувати рукописи тих своїх творів, яких не знав напам'ять, зокрема, поеми "Єретик". Першу частину знайшов його товариш Г.Галаган, її опублікував журнал "Основа". 1873 року львівський журнал "Правда" друкує першу і другу частини і просить читачів знайти решту. Проте повний текст знайдено лише 1906 року серед паперів, забраних у поета після арешту. Повний текст з'явився у "Кобзарі" 1907 року.